

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
професорсько-викладацького складу
14 травня 2021 р.

Збірник наукових праць
професорсько-викладацького складу академії
за підсумками науково-дослідної роботи в 2020 році

Полтава 2021

2. Ткачова С. В. Захист посівів сої від шкідників. *Агробізнес сьогодні*. 2012. № 12 (235). С. 28.

3. Чекалин Н.М. Генетические основы селекции зернобобовых культур на устойчивость к патогенам. Полтава: Інтерграфіка, 2003. 186 с.

4. Трибель С. О. Стійкі сорти: проблеми і перспективи. *Карантин і захист рослин*. 2005. № 4. С. 3-5.

5. Ідентифікація ознак зернобобових культур (горох, соя): навчальний посібник / В. В. Кириченко, Л. Н. Кобизєва, В. П. Петренкова, В. К. Рябчун, О. М. Безугла, Т. Ю. Маркова. За ред. В. В. Кириченка. Харків: ІР ім. В.Я. Юр'єва УААН, 2009. 172 с.

6. Кучеренко Є. Ю. Сучасний стан селекції сої на підвищену урожайність і стійкість до біо- та абіотичних чинників. *Вісник ХНАУ. Серія «Фітопатологія та ентомологія»*. 2016. № 1-2. С. 37-46.

7. Методичні рекомендації з вивчення генетичних ресурсів зернобобових культур. Кобизєва Л. Н., Безугла О. М., Силенко С. І., В. В. Колотилов, Т. В. Сокол та ін. Харків: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва, 2016. 84 с.

ВПЛИВ СОРТУ НА НАСІННЄВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ГОРОХУ

Баган А.В.,

кандидат сільськогосподарських наук

На сьогоднішній день сортова агротехніка зернобобових культур, зокрема і гороху посівного, зосереджена на контролі процесів отримання високого рівня насінневої продуктивності та якості зерна, а також на використанні даною культурою біологічного потенціалу урожайності [3].

Продуктивність гороху посівного, в основному, залежить від генотипу сорту. На даний час створено і зареєстровано різні за морфологією сорти гороху, але їх біологічні особливості використані не у повному обсязі. Тому сорт повинен характеризуватися високою адаптивністю, до основних властивостей якої відносять не тільки тип росту рослин, рівномірне досягання, стійкість до хвороб і обсіпання, а й високий потенціал продуктивності [1, 2].

Метою наших досліджень було вивчення рівня формування насінневої продуктивності гороху посівного залежно від генотипу сорту.

Предметом дослідження були сорти гороху посівного середньостиглої групи: Зіньківський, Мазепа, Намисто, Девіз, Меценат, які досліджували протягом 2018-2020 років. За умовний стандарт прийнято сорт полтавської селекції – Зіньківський. Попередник – пшениця озима. Облікова площа ділянки – 25 м². Перед збирання врожаю відбирали рослини для визначення його структури.

Сорти гороху посівного досліджували за такими ознаками: висота рослини; кількість бобів на рослині; кількість насінин на рослині; кількість насінин у бобі; маса насіння з рослини; маса 1000 насінин; урожайність.

Показники визначали згідно методичних вимог нормативної документації.

Висота рослин за роки досліджень знаходилася у межах: 2018 рік – 70,8-85,4 см (була найменшою); 2019 рік – 72,4-88,5 см; 2020 рік – 79,3-93,2 см (була найбільшою).

Низька висота рослин гороху свідчить про вищу стійкість до вилягання. Тому найнижчими рослини відмічені у сорту гороху посівного – Намисто (74,2см), а найвищими – у сорту Девіз (89,0 см).

Показник кількості бобів на рослині відповідно складав: у 2018 році був найбільшим – 6,8-8,7 шт.; у 2019 році мав найменше значення – 6,2-8,2 шт.; у 2020 році – 6,4-8,4 шт.

Найбільша кількість бобів на рослині спостерігалася у сорту гороху посівного Мазепа – 8,4 шт., а найменша – у сорту Меценат (6,5 шт.).

За показником кількості насінин на рослині спостерігалася аналогічна тенденція: 2018 рік – 29,2-44,4 шт., 2019 рік – 21,7-35,8 шт., 2020 рік – 25,0-37,8шт.

За досліджуваною ознакою найбільший прояв мав сорт Мазепа – 39,2 насінин, а найменший – сорт гороху посівного Меценат (25,3 насінин).

Кількість насінин у бобі у гороху посівного коливалася у незначному діапазоні: 2018 рік – 4,3-5,5 шт., 2019 рік – 3,5-4,7 шт., 2020 рік – 3,8-4,9 шт.

Найбільшу кількість насінин у бобі було виявлено у сорту гороху посівного Намисто – 5,0 шт., а найменшу – у сорту Меценат (3,9 шт.).

Маса насіння з рослини характеризує її продуктивність. Так, дана ознака відповідно за роками становила: у 2018 році була найбільшою – 5,1-6,9 г, у 2019 році мала найменший прояв – 4,5-6,0 г, у 2020 році – 4,6-6,3 г.

Найбільшу продуктивність рослини мав сорт гороху посівного Мазепа – 6,4 г, а найменшу – сорт Меценат (4,7 г).

Маса 1000 насінин варіювала за роками аналогічно попередньому показнику: 2018 рік – 238,7-289,4 г, 2019 рік – 228,5-274,6 г, 2020 рік – 231,8-280,2 г.

Крупним і вирівняним насінням гороху характеризувався сорт Мазепа – 281,4 г, а найменша маса 1000 насінин була у сорту Меценат – 233,0 г.

Важливим показником у рослинництві є, відповідно, урожайність, яка має тісний зв'язок із елементами насінневої продуктивності гороху посівного.

Даний показник за роки досліджень знаходився за роками у такому діапазоні: у 2018 році внаслідок сприятливих погодних умов урожайність гороху посівного була найвищою і відповідно складала 2,78-3,48 т/га; у 2019 році внаслідок різкої мінливості погоди урожайність була найнижчою – 2,30-3,10 т/га; у 2020 році урожайність дещо перевищувала попередній рік і відповідно складала 2,48-3,28 т/га.

У сорту-стандарту Зінківський дана ознака становила 2,69-3,14 т/га.

У решти сортів гороху посівного урожайність відповідно дорівнювала: сорт Мазепа – 3,10-3,48 т/га; сорт Намисто – 2,92-3,35 т/га; сорт Девіз – 2,42-2,93 т/га; сорт Меценат – 2,30-2,78 т/га.

За середньою урожайністю гороху посівного виділено сорт полтавської селекції – Мазепу (3,29 т/га), дещо йому поступався сорт Намисто – 3,12 т/га.

Таким чином, сорт Мазепа виділено за кількістю бобів і насінин на рослині, продуктивністю рослини та масою 1000 насінин, а також за рівнем уро-

жайності; сорт Намисто відмічено як низькорослий, із високою стійкістю до вилягання, а також найбільшою кількістю насінин у бобі.

Список використаних джерел

1. Жуйков О.Г., Лагутенко К.В. Горох посівний в Україні – стан, проблеми, перспективи. *Таврійський науковий вісник*. Херсон, 2017. №98. С.65-70.
2. Костина Т.П. Оптимізація елементів технології вирощування сортів гороху різних морфотипів в умовах північної частини Лісостепу: *автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук : спец. 06.01.09 «Рослинництво»*. Київ. 2015. 22 с.
3. Лихочвор В.В., Андрушко М.О. Продуктивність гороху залежно від сорту та норм висіву. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2020. Вип. 2. С. 54-62. DOI: 10.31521/2313-092X/2020-2(106)

СПОСОБИ ПРИСКОРЕННЯ ОТРИМАННЯ ЦИБУЛІ НА ПЕРО

*Юрченко С.О., кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри селекції, насінництва і генетики*

Цибуля – одна з найпопулярніших і корисних рослин, які використовуються для вигонки. Свіжа зелень цибулі багата вітамінами, завдяки чому є хорошим засобом проти авітамінозу. Крім того вона поліпшує апетит, сприяє кращому засвоєнню їжі та нормалізує процес травлення.

Слід відмітити властивості хлорофілу, який входить до складу зеленої цибулі, сприяти кровотворенню, що робить цей продукт цінним при анемії. Ще в листках цибулі містяться ефірні масла, які здатні впоратися з вірусами та інфекціями дизентерії, дифтериту, туберкульозу та ангіни.

Основна частина корисних речовин концентрується в товстому білому підставі зеленої цибулі. Центральна частина зеленої стрілки містить менше цінних компонентів. А в верхівках їх практично зовсім немає [4].

Тривалість вигонки пера коливається від двох до трьох тижнів. В середньому швидкість вигонки пера становить від двох до трьох тижнів. З огляду цільового призначення продукції і умов вирощування цибулі на перо розраховують терміни посадки. У домашніх умовах і в теплиці цибулю на вигонку висаджують з жовтня по квітень, а в відкритому ґрунті її вирощують з весни до осені. Власне, цибулю при дотриманні певних умов можна вирощувати цілий рік.

Для вирощування зелені з ріпчастої цибулі можна використовувати практично будь-які сорти. Але більше врожаю можна отримати від цибулин багато-зачаткових сортів [3].

Зачатками вважаються бруньки, які розташовані на деякій відстані один від одного і розділені лусочками лука. Зачатків може бути 4-6, що вважається ідеальним для вигонки, але зустрічається і 8-15 зачатків. Від цієї кількості залежить врожайність зеленої маси.

Мац Т.П.
ПОНЯТТЯ ТА РІВНІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ 99

Мокієнко Т.В., Прийдак Т.Б.
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ПРОГРАМНИМ ПРОДУКТОМ
UNIVERSAL (ERP) ВЕРСІЯ 7)..... 101

Пономаренко О.Г.
ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТУВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 103

Пилипенко К.А., Плаксієнко В.Я.
СУТНІСТЬ ОБЛІКОВО – АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ 106

Матвієнко Л.Г.
ОСОБЛИВОСТІ ВІРТУАЛЬНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ 108

Подлєсна Г.В.
ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ
ІГОР У НАВЧАННІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ 110

Помаз Ю.В.
МЕТОДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО ПРАВОСЛАВНОЇ
ЦЕРКВИ В УРСР У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ 1940-1950-х рр..... 113

Приходько С.М.
ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В УМОВАХ
ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА..... 115

Шейко С.В.
ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ ІСТОРІЇ У ПРОСВІТНИЦТВІ ВОЛЬТЕРА 117

СЕКЦІЯ ФАКУЛЬТЕТУ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ

Бараболя О.В., Жемела Г.П.
ВПЛИВ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА НА УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ
ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ТВЕРДОЇ 120

Жемела Г.П., Бараболя О.В.
ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ М'ЯКОЇ
НА ЯКІСТЬ ХЛІБА 121

Тищенко В.М., Баташова М.Є. НОВА СХЕМА ВИРОБНИЦТВА ДОБАЗОВОГО НАСІННЯ В ПЕРВИННИХ ЛАНКАХ НАСІННИЦТВА СЕЛЕКЦІЙНОГО ЦЕНТРУ ПДАА	123
Бріжак Я.В. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРВИННОГО НАСІННИЦТВА СОРТІВ СОЇ АДАМОС ТА АЛЕКСАНДРИТ	125
Рибальченко А.М. ОСОБЛИВОСТІ СЕЛЕКЦІЇ СОЇ НА СТІЙКІСТЬ ДО ХВОРОБ	127
Баган А.В. ВПЛИВ СОРТУ НА НАСІННЄВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ГОРОХУ	129
Юрченко С.О. СПОСОБИ ПРИСКОРЕННЯ ОТРИМАННЯ ЦИБУЛІ НА ПЕРО	131
Шокало Н.С. ЛАВАНДА ЛІКАРСЬКА – ПРЕКРАСНЕ ДЖЕРЕЛО ЗДОРОВ'Я	133
Писаренко П.В., Самойлік М.С., Тараненко А.О., Серeda М.В. АНАЛІЗ ПРОДУКЦІЙНО-ДЕСТРУКЦІЙНИХ ВІДНОСИН ГІДРОСИСТЕМИ Р. ВОРСКЛА	135
Опара М.М. ЕФЕКТИВНІСТЬ РІЗНИХ СИСТЕМ ЗЕМЛЕРОБСТВА	137
Писаренко П.В., Самойлік М.С., Диченко О.Ю., Серeda М.В. РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕСУ ЕВТРОФІКАЦІЇ ВОДНИХ СИСТЕМ	140
Четверик О.О. ВПЛИВ МІКРОДОБРІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ ГІБРИДІВ РІПАКУ ОЗИМОГО	142
Короткова І.В. БІОЛОГІЧНА АКТИВНІСТЬ ГУМІНОВИХ КИСЛОТ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СТРУКТУРА — ВЛАСТИВОСТІ	144
Крикунова В.Ю., Колеснікова Л.А. ЗНАЧЕННЯ ЯКОСТІ КОМБІКОРМІВ У ТВАРИННИЦТВІ	147
Ромашко Т.П., Малюга А.Ю. ВОДНІ ЕКСТРАКТИ <i>Hypericum perforatum</i>	150